

Із лірики вагантів

ВАГАНТИ

- Довгими шляхами середньовічних Франції, Англії, німецьких земель, Північної Італії та інших країн Європи, здіймаючи літню куряву, місячи осінню і весняну багнюку, долаючи снігові замети, ходили поодинці та групами молоді й не дуже молоді люди частіше в чернечому, рідше — у світському вбранні. Утім, це вбрання іноді неможливо було віднести до чернечого чи світського, бо воно радше нагадувало лахміття жебраків. Однак, незважаючи на бідність, ваганти (так їх назвали, бо латиною vagantes — бродячі люди) були напрочуд веселими, життєрадісними, як і їхня поезія.
- Вони безтурботно виспівували: «Геть книжки виснажливі! Годі нам учитися! Юні, нерозважливі, личить веселитися! А до знань на схилі віку можна причаститися!» Ці рядки співали латиною, знання якої було і є ознакою високої освіченості. Отже, така «зневага» до книжок і знань була літературною грою вагантів. Самі ж **вони були високоосвіченими людьми, які без книжок не уявляли свого життя.**

Середньовічна освіта

- Зазвичай університет мав чотири факультети. **Наймасовішим був факультет семи благородних мистецтв, щось на зразок нашого підготовчого відділення та перших курсів.**

- Спочатку це був так званий трівіум, де опановували граматику, риторику та діалектику, потім квадрівіум, де вивчали арифметику, геометрію, астрономію та музику. Після закінчення цього факультету випускники ставали магістрами семи мистецтв. У подальшому вони оволодівали знаннями на трьох вищих факультетах — богословському, медичному й правничому, після чого, якщо вдавалося скласти іспит, отримували звання доктора трьох наук.

Середньовічні іспити

- Іспит був надзвичайно важким: випускник від шостої години ранку до шостої вечора відповідав на запитання двадцяти викладачів-диспутантів, які змінювалися щопівгодини.
- І лише після цього, за умови успішного складання іспиту, випускник ставав доктором, отримував і мав право носити добре нам відому чорну чотирикутну шапочку, яка стала в усьому світі символом якщо не великої вченості, то здобуття вищої освіти.
- Звичайно, щоб скласти такий іспит, навчатися. **На богословському факультеті курс навчання тривав десять років, і це не враховуючи факультету семи благородних мистецтв!**
- Не в кожному університеті предмети викладалися однаково. Як зазначав монах Гелінанд, «школярі навчаються благородних мистецтв у Парижі, давніх класиків — в Орлеані, судових кодексів — у Болоньї, медичних процедур — у Солерно, демонології — у Толедо, а шляхетності — ніде».

Ваганти

- Ця вільна ватага, яка мандрувала Європою зі сходу на захід, з півдня на північ, не мала ні національності, ні суспільного стану. Ваганти добре розуміли один одного, бо латину іноді знали краще за рідну мову, адже вчили її за дуже цікавою методикою: учні повинні були складати латиною спочатку «ритмічні» вірші, а потім і «метричні», тобто такі, які мали сталу форму й вимагали неабиякої ерудиції та теоретичних знань. Справжні школярі в усі часи однакові. І в Середні віки теж писали «шпаргалки» — вірші латинських класиків: рядок із Вергілія, рядок із Горація, рядок з Овідія, — і вірш готовий. Особливо полюбляли школярі Овідія, якого тоді частіше називали Назоном. **Уміти римувати було справою честі кожного ваганта. Тож при зустрічі на черговому європейському перехресті студенти й клірики обмінювалися новинами та піснями. Якщо пісня подобалася, її запам'ятовували, щось додавали чи вилучали з неї і несли далі. Це був своєрідний фольклор ученої братії.**

Домашнє завдання

- Виразно читати ст. 210 – 213,
усно відповісти на запитання ст. 203, 210.